

UNA SOCIEDAD JERARQUIZADA

Los autores clásicos describen a los iberos como los pueblos que habitan la costa mediterránea peninsular, desde Andalucía hasta el sur de Francia, durante los siglos VI al I a.C. Su forma de gobierno es la monarquía donde el rey, o regulus, rodeado de su séquito de consejeros, guerreros y sacerdotes, reina sobre pequeños territorios o estados locales. El nombre de alguno de estos personajes, así como el área que gobernaban, ha llegado hasta nosotros: Culchas, rey de Carmona (Sevilla), llegó a dominar más de 24 ciudades; en la Edetania, el rey Edecón, en torno al año 220 a.C., gobierna, desde la ciudad de Edeta/Llíria, un amplio territorio defendido por fortines, sin que se conozca el nombre de ninguna de las aldeas o pueblos sometidos a su autoridad.

Se conocen también, a través de las fuentes clásicas, algunos aspectos de la vida de los iberos. Se les cita como mercenarios en los ejércitos extranjeros, se alaban sus dotes bélicas y su táctica de lucha, armados con escudos, falcatas y jabalinas practicando a menudo el pillaje.

La figura del guerrero es la más representada en la pintura y estatuaria siendo símbolo de prestigio la posesión de un caballo, como lo demuestra la presencia de bocados y atalajes de este animal formando parte del ajuar funerario del guerrero difunto.

En cuanto a las mujeres, no ejercen un poder político o militar, aunque numerosas esculturas, como las damas de Elx y de Guardamar, señalan su importancia social en el campo religioso y en la transmisión del linaje y el poder. Así, las ricas tumbas femeninas guardan ajuares de dama de alto status social pertenecientes, sin duda, a familias pudientes de propietarios o comerciantes.

En las grandes poblaciones se cocentraban, además de las clases dominan-

tes y notables, los comerciantes, artesanos y mercaderes, mientras que la población rural se componía básicamente de campesinos y pastores. No faltaban, entre las clases inferiores, los prisioneros de guerra, esclavos y siervos.

Dama d'Elx. Obra maestra de l'escultura ibèrica descoberta el 1897 a l'Alcúdia d'Elx. Segle IV a.C.

Dama de Elx. Obra maestra de la escultura ibèrica descoberta en 1897 en La Alcudia de Elx. Siglo IV a.C.

Adorns personals femenins: pintes d'os, de La Serreta, Alcoi.

Adornos personales femeninos: peines de hueso de La Serreta, Alcoi.

UNA SOCIETAT JERARQUITZADA

Genet de bronze armat amb falcata, caetra i casc de gran plomall. Bastida de les Alcuses de Moixent. Segle IV a.C.

Jinete de bronze armado con falcata, caetra y casco de gran penacho. Bastida de les Alcuses de Moixent. Siglo IV a.C.

Indumentària de guerrer: 1. Casc de bronze. 2. Caetra. 3. Falcata. 4. Llança. 5. Cinyell de cuir i fermall de bronze. 6. Túnica curta. 7. Sandàlies. 8. Rodella pectoral subjectada amb corretges. 9. Gamberes.

Indumentària de gran dama: 1. Sinagües. 2. Túnica cenyida a la cintura. 3. Vel llarg que cobreix el cap. 4. Mantell subjecte amb fibules. 5. Còfia i diadema. 6. Collars i torques. 7. Arracades i ínfules laterals. 8. Babutxes.

Indumentaria de guerrero: 1. Casco de bronze. 2. Caetra. 3. Falcata. 4. Lanza. 5. Cinturón de cuero y broche de bronze. 6. Túnica corta. 7. Sandalias. 8. Clípeo pectoral sujeto con correas. 9. Grebas o espinilleras.

Indumentaria de gran dama: 1. Enaguas. 2. Túnica ceñida a la cintura. 3. Velo largo que cubre la cabeza. 4. Manto sujeto con fibula. 5. Cofia y diadema. 6. Collares y torques. 7. Pendientes e ínfulas laterales. 8. Babuchas.

Els autors clàssics descriuen els ibers com els pobles que habiten la costa mediterrània peninsular, des d'Andalusia fins al sud de França, durant els segles VI a I a.C. La seua forma de govern és la monarquia en la qual el rei, o *regulus*, voltat del seu seguici de consellers, guerrers i sacerdots, reina sobre petits territoris o estats locals. El nom d'algun d'aquests personatges, com també l'àrea que governaven, ha arribat fins a nosaltres: Culxas, rei de Carmona (Sevilla), arribà a dominar més de vint-i-quatre ciutats; en l'Edetània, el rei Edecó, al voltant de l'any 220 a.C., governa, des de la ciutat d'Edeta/Llíria, un territori ampli defensat per fortins sense que se sàpia el nom de cap de les aldees o pobles sotmesos a la seua autoritat.

També es coneixen, a través de les fonts clàssiques, alguns aspectes de la vida dels ibers. Se'ls cita com a mercenaris en els exèrcits estrangers, se n'elogien les dots bèl·liques i la tàctica de lluita, armats amb escuts, amb falcates i amb javelines i practicant

sovint el pillatge.

La figura del guerrer és la més representada en la pintura i l'estatuària, i la possessió d'un cavall esdevé símbol de prestigi, com ho demostra la presència de frens i guarniments d'aquest animal formant part de l'aixovar funerari del guerrer difunt.

Pel que fa a les dones, no exercien poder polític o militar, encara que nombroses escultures, com les dames d'Elx i de Guardamar, n'assenyalen la importància social en el camp religiós i en la transmissió del llinatge i el poder. Així, les riques tombes femenines guarden aixovars de dames de *status* social alt pertanyents, sens dubte, a famílies acabalades de propietaris o comerciants.

En les grans poblacions es concentren, a més de les classes dominants i notables, els comerciants, artesans i mercaders, mentre que la població rural es componia bàsicament de camperols i pastors. No faltaven, entre les classes inferiors, els presoners de guerra, els esclaus i els serfs.

